

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de waarnemend statengriffier J.R. Loggen M.Sc.
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

W. Kegel

AD/STAF

Doorkiesnummer +31235143679

kegelw@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Auditopvolging per 1 september 2015

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u het volgende toe:
de auditopvolging per 1 september 2015.

Auditopvolging is een instrument om naar aanleiding van bevindingen en aanbevelingen van de accountant, de Randstedelijke Rekenkamer en Concerncontrol verbeteringen systematisch door te voeren. Het dient tevens als sturings- en verantwoordingsinstrument van het management naar het provinciaal bestuur. Per halfjaar wordt gerapporteerd aan de auditstuurgroep, GS en PS.

Een procedurele verandering ten opzichte van voorgaande rapportages betreft het moment waarop aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer op de opvolgingslijst worden geplaatst. In het verleden was de publicatiedatum van het rapport door de Rekenkamer leidend, maar aangezien Provinciale Staten zich op dat moment nog niet hebben uitgesproken over de op te volgen aanbevelingen zullen de op te volgen aanbevelingen voortaan na behandeling in PS op de lijst geplaatst worden.

De bijgevoegde notitie is een weergave van de status per 1 september 2015. Bijlage 1 bevat een overzicht van alle punten die in de vorige rapportage nog open stonden. De rapportage toont aan dat er een inhaalslag nodig is om de openstaande aanbevelingen op te volgen.

Verzenddatum

– 9 OKT. 2015

Kenmerk

696670/697016

Uw kenmerk

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

Hier zullen de komende tijd extra inspanningen op worden verricht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

G.E.A. van Craaikamp

voorzitter

J.W. Remkes

Bijlagen:

- Notitie auditopvolging per 1 september 2015
- Overzicht alle aanbevelingen

Groen: deadline ongewijzigd
 Oranje: deadline voor het eerst gewijzigd
 Rood: deadline meerdere keren gewijzigd
 Blauw: actie afgerond of vervallen

Auditopvolging								Aantal openstaande acties	35
Openstaande aanbevelingen uit bestuurlijke rapporten								Bijgewerkt op:	22-sep-15
Onderzoek	Auteur	Datum vaststelling	Nr.	Aanbeveling = Actie	Reactie	Directie Sector	Bruto risico	Voortgang 1-sep15	Nieuwe deadline
¹ Provinciaal economisch beleid	RR	4-jan-11	8.	Evalueer het economisch beleidsplan via ex post evaluaties, zodat inzicht wordt verkregen of het aannemelijk is dat het provinciale beleid doeltreffend is geweest. Hierbij kan alleen gebruik worden gemaakt van bestaande evaluaties van bijvoorbeeld Europese en landelijke cofinancierings-programma's, als de relatie met de provinciale doelen duidelijk is.	De provincies spreken de ambitie uit gezamenlijk een evaluatiekalender op te stellen. Zij nodigen de Rekenkamer uit hen in dit proces te adviseren.	BEL/ELT	Laag	Na afloop van de nieuwe Economische Agenda 2012-2015 wordt het beleidsplan geëvalueerd. De evaluatie van de agenda loopt conform planning. In oktober/november 2015 zal de evaluatie bestuurlijk ter behandeling worden aangeboden.	2015-K3
² Duurzaam inkopen en aanbesteden	RR	11-4-2012	C3	Maak in voorkomende gevallen een integrale kosten-baten-vergelijking tussen de duurzame en de niet-duurzame variant.	Deze aanbeveling wordt overgenomen met de kanttekening dat een "integrale kosten-baten-vergelijking" geen eenvoudige dan wel eenduidig uit te leggen opgave is.	MID/INK	Laag	In het activering-programma (plan van aanpak) is dit opgenomen. Gezien de complexiteit van een dergelijke vergelijking wordt dit op langere termijn uitgewerkt. @ 1 sept 15 geen concrete nieuw ontwikkelingen.	2016-K4
³ Samenwerking met derden op infrastructuurprojecten	CC	11-12-2012	1.	Stel een kader op waarin staat over welke thema's in welke fase van een project afspraken gemaakt dienen te zijn.	Wij nemen deze actie over door een kader te ontwikkelen dat gebruikt zal worden in toekomstige situaties. Dit kader zal als leidraad dienen voor toekomstige overeenkomsten, waar alleen gemotiveerd van wordt afgeweken indien de situatie hierom vraagt. Het zal zo zijn dat afspraken over projecten in de uitvoeringsfase goed in een kader te vangen zijn en er ook weinig aanleiding zal zijn af te wijken van dat kader. Bij afspraken in bijvoorbeeld de studiefase kan het eerder nodig zijn (gemotiveerd) af te wijken.	BEL/VV	Hoog	1-mrt: Er wordt samen met JD gewerkt aan een kader voor samenwerking met derden bij infrastructurele projecten. Het opstellen hiervan neemt meer tijd dan eerst was ingeschat. Door (andere) prioriteiten is hierop nog geen voortgang gerealiseerd. 1-sep: Voorstel met kader is aan CC opgeleverd. JD voert hierop aanpassingen door met betrekking tot eisen waaraan overeenkomsten moeten voldoen.	2015-K2 wordt 2015-K4
⁴ Samenwerking met derden op infrastructuurprojecten	CC	11-12-2012	2.	Gebruik dit kader volgens het principe 'pas toe of leg uit' op basis van een uitgevoerde risicoanalyse, waarbij onder andere de aspecten toerekenbaarheid, procedure voor scopewijzigingen en bijsturingmogelijkheden op het project aan de orde komen.	Wij nemen deze aanbeveling over.	BEL/VV	Hoog	Kader als onder punt 3 benoemd zal worden toegepast op projecten.	2015-K2 wordt 2015-K4
⁵ Uitkomsten controle jaarrekening 2012 (AC)	Acc	6-3-2013	3.	Nadere afspraken te maken (evt. door tussenkomst van IPO) over de wijze van verantwoorden tussen Dienst Landelijk Gebied (DLG), Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO.nl), voorheen de Dienst Regelingen / DR) en de provincie Noord-Holland.	Wij onderschrijven deze aanbeveling en wij zullen in IPO verband overleggen hoe deze verantwoording het beste vorm kan krijgen.	BEL/NRL	Midden	DLG is opgeheven per 1 maart 2015; aparte afspraken zijn hier dus niet meer aan de orde. Inzake de aansturing en verantwoording tussen provincie en RVO loopt momenteel zowel via IPO-verband, als via aparte Noord-Hollandse contacten, een intensief traject. Dit traject is erop gericht om vanaf 2016 een volledige aansluiting te hebben op de provinciale P&C-cyclus en boekhouding. Omdat RVO een rijksdienst is en het natuurbeleid tot recent door het Rijk werd uitgevoerd, was dit niet eerder gebeurd. Eind 2015 is dit traject voltooid.	2015-K4
⁶ Opvolging aanbevelingen archiefinspectie (CC)	CC	18-9-2013	1.1	Planning, organisatie en sturing van de informatiehuishouding Stel op het niveau van de Directie een simpel en praktisch meerjaren concernbreed Informatiebeidsplan op.	In 2012 heeft elke directie haar eigen informatieplan opgesteld waarvan de opzet in grote lijnen overeenkomt met de invulling die de archiefinspecteur hieraan geeft. Inmiddels is besloten de opzet voor deze vier directieplannen te uniformeren en de directieoverstijgende elementen te bundelen in een concernbreed informatieplan. Een eerste versie van het concern brede informatieplan zal naar verwachting begin 2013 gereed zijn.	Concerninformatiemanager	Midden	Nog niet vastgesteld. De directie heeft eind 2013 een nieuw governance model voor de ICT organisatie vastgesteld. Onderdeel daarvan is de aanstelling van een concerninformatiemanager (CIM); deze CIM is inmiddels benoemd en belast met het opstellen van een concern informatiebeidsplan. Begin 2015 is gestart met het opstellen van een concern informatieplan. Naar verwachting zal dit eind 2015 gereed zijn.	2015-K2 wordt 2015-K4

Auditopvolging								Aantal openstaande acties	35
Openstaande aanbevelingen uit bestuurlijke rapporten								Biggewerkt op:	22-sep-15
Onderzoek	Auteur	Datum vaststelling	Nr.	Aanbeveling = Actie	Reactie	Directie Sector	Bruto risico	Voortgang 1-sep15	Nieuwe deadline
7 Naleving Financiële Verordening (CC)	CC	8-10-2013	2	Stuur op naleving van de verordening op de volgende punten: Artikel 2.1: kaderbrief. Artikel 2.2. lid 2: nieuwe investeringen bij de uiteenzetting van de financiële positie. Artikel 2.4 lid 2: overzicht met de bijgestelde ramingen in de tussentijdse rapportage. Artikel 2.5 lid 2: actuele prognose van de totale uitgaven van de investeringen in de jaarrekening. Artikel 3.4: In de toelichting op de balans wordt informatie opgenomen over de waarde van de bezittingen. Artikel 4.2 lid 1: conceptbesluit instelling van bestemmingsreserves. Artikel 5.3: balanspost crediteuren. Voer deze actie uit na bevestiging van nut en noodzaak van bovengenoemde artikelen of leden daarvan.	De tweede aanbeveling betreft situaties waarin, naar het oordeel van de onderzoekers, de Verordening niet wordt nageleefd. In het rapport wordt daarom aanbevolen te sturen op naleving. Ons inziens betreft het hier deels gevallen die in de technische wijziging kunnen worden betrokken. In enkele gevallen is een nadere uitwerking van de verordening gewenst. Analooq aan de opdracht in de verordening om kadernota's elke vier jaar te evalueren zijn wij voornemens in 2014 de Financiële Verordening inhoudelijk te evalueren en Provinciale Staten voorstellen tot wijziging voor te leggen. Enkele van de in het rapport aangegeven bevindingen zullen daarbij worden betrokken.	MID/AFD	Hoog	Dea aanpassing van de financiële verordening is afgerond. De evaluatie is betrokken bij de actualisering. Het college van GS heeft de conceptverordening vastgesteld. De aangepaste verordening staat op de PS-agenda van 28 september 2015.	Afgerond
8 Natuurbeheer in beeld (RR)	RR	25-2-2014	1.	Stel heldere streefwaarden vast voor biodiversiteit De doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid kunnen toenemen wanneer eenduidig wordt toegewerkt naar inhoudelijke doelstellingen en prestaties. (...)	(...) Wij nemen de aanbeveling over om betere streefwaarden voor biodiversiteit vast te stellen. (...)	BEL/NRL	Hoog	Op 6 december 2014 hebben GS kennis genomen van het onderzoek van Alterra m.b.t. biodiversiteitsgraadmeters in Noord-Holland. Het blijkt dat om de ontwikkeling van de biodiversiteit jaarlijks te kunnen meten de huidige meetnetten aanpassing behoeven. Landschap Noord-Holland doet hier momenteel nader onderzoek naar. Het onderwerp 'biodiversiteit' zal nader uitgewerkt worden in een programma Groen Kapitaal, dat onder de Agenda Groen komt te hangen.	2016-K1
9 Natuurbeheer in beeld (RR)	RR	25-2-2014	2.	Laat u informeren over de opzet van de voorgenomen monitoring en beoordeel of deze voldoet om als Provinciale Staten te kunnen sturen. Er is lang gewerkt aan de opzet van de monitoring van de nieuwe subsidieregeling. De monitoring is de verantwoordelijkheid van de provincie en deze zal in 2014 breed worden ingevoerd. (...)	(...) Door de provincies is gezamenlijk een systematiek voor monitoring van de SNL doelen ontwikkeld. Deze systematiek zal in 2014 worden ingevoerd en, indien hier aanleiding toe is, in de jaren daarna worden bijgesteld. (...) Wij nemen deze aanbeveling over.	BEL/NRL	Laag	De landelijke afstemming over de monitoring voor PAS en de monitoring van het vernieuwde agrarisch natuurbeheer (vanaf 2016) heeft vertragend gewerkt. Wanneer de monitoringsplan voldoende uitgekristalliseerd is, zal dit worden vastgesteld.	2015-K3
10 Natuurbeheer in beeld (RR)	RR	25-2-2014	3.	Formuleer wat met collectieven moet worden bereikt en evalueer dit in 2017. Bij het agrarisch natuurbeheer zal vanaf 2016 met gebiedscollectieven worden gewerkt. Hierdoor is minder directe controle nodig op individuele beheerders, maar wordt het collectief de partij waarmee de provincie afspraken maakt. (...)	Collectieven van agrarische grondgebruikers worden benoemd in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) vanaf 2016. De effectiviteit van het werken met deze collectieven voor het natuurbeheer vraagt duidelijke kaders. Deze worden in 2014, in samenwerking met andere provincies, uitgewerkt. Wij nemen deze aanbeveling over. (...)	BEL/NRL	Midden	In Noord-Holland hebben zich vier collectieven gevormd (De Lieu op Texel; Hollands Noorden in de Kop van Noord-Holland en West-Friesland); Water, Land & Dijken in Noord-Holland Midden en Noord-Holland Zuid ten zuiden van het Noordzeekanaal). De collectieven hebben eind juni 2015 gebiedsaanvragen ingediend voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Deze worden getoetst op basis van het door Provinciale Staten vastgestelde Natuurbeheerplan 2016. Subsidiebeschikkingen zijn voorzien in het najaar 2015.	Afgerond
11 Natuurbeheer in beeld (RR)	RR	25-2-2014	5.	Vraag GS de verdeelsleutel voor de lump sum te baseren op een inschatting van reële kosten voor natuurbeheer en recreatie. De financiële berekening van de verdeelsleutel, die onder de lump sumovereenkomsten komt te liggen, moet gebaseerd zijn op reële kostprijzen voor natuurbeheer en recreatie. Vraag GS om een beoordeling van en rapportage over de (on)toereikendheid van de recreatievergoeding voor bepaalde gebieden en ga na hoe deze recreatievergoeding verwerkt wordt in de berekening van de lump sum en bepaal welke verdeelsleutel gehanteerd moet worden.	Bij de extra aanbeveling om de verdeelsleutel van subsidiegelden te baseren op reële kosten voor natuurbeheer en recreatiebeheer, lijken in uw concept rapportage drie zaken door elkaar te lopen: (...) Uw aanbeveling kan gelezen worden als een oproep om meerdere recreatietypen open te stellen. Wij zullen ons over deze oproep beraden en de kosten hiervan in beeld brengen.	BEL/NRL	Laag	Dit proces loopt. De lump-sum-werkwijze voor het natuurbeheer gaat pas in in 2017. In opdracht van IPO is ambtelijk de evaluatie normkosten uitgevoerd. De kosten van recreatie in de beheervergoeding zijn hierbij nog onderbelicht, maar hebben wel de aandacht. Traject ligt op schema.	2016-K4

Auditopvolging								Aantal openstaande acties		35
Openstaande aanbevelingen uit bestuurlijke rapporten								Bijgewerkt op:		22-sep-15
Onderzoek	Auteur	Datum vaststelling	Nr.	Aanbeveling = Actie	Reactie	Directie Sector	Bruto risico	Voortgang 1-sep15		Nieuwe deadline
12 Omgevingsdiensten	CC	11-3-2014	1.	Benoem in de dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) naast kwantitatieve criteria ook kwalitatieve criteria waarop gestuurd kan worden. Neem verder in de DVO's spelregels op over het monitoren van de kwaliteitsverbeteringen op basis van de benoemde criteria. (...) Handvatten voor kwalitatieve criteria zijn terug te vinden in het rapport 'Kwalitatieve criteria 2.1' van het Programma Uitvoering Met Ambitie (PUMA).	De eerste aanbeveling betreft het geven van aandacht aan zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten in de DVO's. De kwaliteitscriteria zijn in een bestuurlijk overleg op 28 juni 2012 met de Staatssecretaris afgesproken. Op basis hiervan worden met de OD's specifieke afspraken in de DVO's gemaakt. Daarnaast zal de monitoring van de afspraken jaarlijks plaatsvinden.	BEL/MIL	Hoog	De kwaliteitscriteria zijn met de wijziging van het Wetsvoorstel VTH niet meer wettelijk verplicht. Op dit moment wordt er door IPO en VNG een modelverordening opgesteld. Dit moet 1 juli 2015 gereed zijn en vanaf 1 januari 2016 moest deze worden toegepast. Recent is gebleken dat dit zeer waarschijnlijk een half jaar later wordt. De provincie sluit bij dit tijdpad aan wat betreft de invoering van de kwaliteitscriteria. Tegelijkertijd controleren we nu wel al of de omgevingsdiensten voldoen aan de kwaliteitseisen van de 'oude' kwaliteitscriteria 2.1. De omgevingsdiensten hebben initiatieven en projecten opgestart om de kunnen sturen op meer kwalitatieve criteria. Het formuleren en gebruiken van kwalitatieve sturingscriteria is een traject dat gezamenlijk met de andere opdrachtgevers (gemeenten) en omgevingsdiensten moet worden uitgevoerd.		2016-K2
13 Omgevingsdiensten	CC	11-3-2014	2.	Ontwikkel als opdrachtgever een model waarbij op systeem-, proces- en productniveau wordt getoetst. Een toets op systeemniveau is een toets waarbij geverifieerd wordt of de betreffende OD een kwaliteitssysteem heeft. Een procestoets is een toets waarbij geverifieerd wordt in hoeverre in het proces beheersmaatregelen zijn ingebouwd tegen aanwezige risico's. Een producttoets is een toets waarbij geverifieerd wordt of een product, zoals een handhavingsrapport, voldoet aan de daaraan gestelde eisen. Organiseer binnen de provincie de uitvoering van de genoemde soorten toetsen.	De tweede aanbeveling betreft het toetsen van de resultaten van de RUD's/OD's op zowel systeem als proces en product. Het organiseren van (externe) toetsen op producten en kwaliteit is al onderwerp geweest van een eerste bestuurlijk gesprek van de verantwoordelijk Gedeputeerde met de vier directeurs van RUD, Milieudienst en Omgevingsdiensten die op Noord-Hollands grondgebied werkzaam zijn. De suggesties van het auditteam zijn welkom; zo zal als opdrachtgever binnen de provincie de uitvoering van de genoemde soorten toetsen worden georganiseerd, waarbij de inhoudelijke kennis hetzij intern wordt opgebouwd hetzij extern wordt betrokken.	BEL/MIL	Midden	In het kader van de overdracht van de plustaken VTH zijn de omgevingsdiensten getoetst aan een (door GS vastgestelde) lijst robuustheidscriteria. Nu lijkt niet het opportune tijdstip om, naast de ontwikkeling van de RUD's, de overdracht van de plustaken, de robuustheidstoets, implementatie modelverordeningen kwaliteit en voorbereidingen Omgevingswet, ook nog de resultaten van de omgevingsdiensten te toetsen op drie verschillende niveaus. De aanbevelingen van CC worden na de overdracht van de plustaken VTH weer opgepakt.		2016-K2
14 Omgevingsdiensten	CC	11-3-2014	3.	Maak met de andere OD's dan de OD NZKG afspraken met betrekking tot communicatie met externe partijen, waaronder de pers.	Wat betreft de afspraken over communicatie: de RUD/OD directeurs stemmen er mee in dat de afspraken die de provincie al gemaakt heeft met de OD NZKG ook met OFGV, IJmond en NHN zullen worden gemaakt.	BEL/MIL	Laag	Met de Omgevingsdienst IJmond en de OFGV zijn de communicatie afspraken inmiddels gemaakt. Met de RUD NHN wordt dit dit najaar gedaan in het kader van de overdracht van de plustaken.		2015-K2 wordt 2015-K4
15 Onderbesteding 2013	CC	4-11-2014	1.	Neem in de richtlijnen voor het opstellen van de begroting op dat bij het begroten van subsidies en projecten expliciet rekening wordt gehouden met het risico dat de beoogde prestaties (subsidieaanvragen, uitvoeren werken, uitvoeren onderhoud) niet of niet geheel gerealiseerd zullen kunnen worden door de betrokken derden. Laat dat risico meewegen bij de bepaling van de nodige omvang van het budget en creëer zo nodig een algemene risicoreserve op programmaniveau, om eventuele tegenvallers als gevolg van deze systematiek op te vangen.	De aanbevelingen zullen we in 2015 actief oppakken in het kader van de organisatieontwikkelingen en het versterken van de control en financiële functie.	MID/AFD	Midden	Deze aanbeveling is verwerkt in het plan van aanpak en de richtlijnen voor het opstellen van de begroting 2016. Verdere uitwerking van deze aanbeveling zal worden meegenomen in het ontwikkelspoor "doorontwikkeling van P&C" dat in augustus 2015 is gestart.		2016-K4
16 Onderbesteding 2013	CC	4-11-2014	2.	Laat intern een toets uitvoeren op de onderbouwing van begrotingsvoorstellen en –ramingen om het risico op planningsoptimisme te beperken. Die toets zou zich mede moeten richten op posten die jaarlijks worden opgevoerd maar waar weinig tot geen uitputting op plaatsvindt en waarbij het dan de vraag is of de doelen waarvoor de gelden worden geraamd nog actueel en opportuun zijn. Omdat onderbestedingen mede het gevolg zijn van ruimte projectramingen is het verder aan te bevelen om (steekproefsgewijs) onafhankelijke in- of externe toetsen te laten uitvoeren op projectvoorstellen.	De aanbevelingen zullen we in 2015 actief oppakken in het kader van de organisatieontwikkelingen en het versterken van de control en financiële functie.	MID/AFD	Midden	Deze aanbeveling wordt meegenomen in het ontwikkelspoor "doorontwikkeling van P&C" dat in augustus 2015 is gestart.		2016-K4

Auditopvolging								Aantal openstaande acties	35
Openstaande aanbevelingen uit bestuurlijke rapporten								Bijgewerkt op:	22-sep-15
Onderzoek	Auteur	Datum vaststelling	Nr.	Aanbeveling = Actie	Reactie	Directie Sector	Bruto risico	Voortgang 1-sep15	Nieuwe deadline
17 Onderbesteding 2013	CC	4-11-2014	3.	Vul de interne regelgeving en richtlijnen op het gebied van budgetdiscipline aan met expliciete bepalingen specifiek gericht op het voorkomen van onderbestedingen en stuur daar ambtelijk en bestuurlijk actief op naast de sturing op overbesteding. Pas deze richtlijnen verder zo aan dat primair gestuurd wordt op het formele kader van de programma's en de budgetflexibiliteit die mogelijk is binnen die programma's in plaats van op de bestuurlijke en organisatorische verdeling van taken en budgetten over portefeuillehouders en directies.	De aanbevelingen zullen we in 2015 actief oppakken in het kader van de organisatieontwikkelingen en het versterken van de control en financiële functie.	MID/AFD	Midden	Deze aanbeveling wordt meegenomen in het ontwikkelspoor "doorontwikkeling van P&C" dat in augustus 2015 is gestart.	2016-K4
18 Onderbesteding 2013	CC	4-11-2014	4.	Stel begrotingen tijdig neerwaarts bij zodanig dat eventuele bijsturing door de Staten nog mogelijk is. Richt daartoe het systeem van bestuurlijke informatievoorziening zo in dat minimaal twee keer per jaar actuele realisatiecijfers en prognoses beschikbaar zijn over de uitputting van de begroting en de nog te verwachten bestedingen in de rest van het jaar. Richt de P&C-cyclus zo in dat die informatie tijdig verwerkt wordt in voorstellen tot begrotingswijziging en de Zomernota.	De aanbevelingen zullen we in 2015 actief oppakken in het kader van de organisatieontwikkelingen en het versterken van de control en financiële functie.	MID/AFD	Midden	De aanbevelingen is opgenomen in de richtlijn voor het opstellen van de zomernota 2015 en de laatste begrotingswijziging 2015. Deze aanbeveling wordt meegenomen in het ontwikkelspoor "doorontwikkeling van P&C" dat in augustus 2015 is gestart.	2016-K4
19 Onderbesteding 2013	CC	4-11-2014	5.	Maak in begrotingsstukken beter zichtbaar dat onderbestedingen verschuivingen in de tijd zijn, bijvoorbeeld door in een meerjarenperspectief aan te geven in welk jaar de desbetreffende prestaties wel geleverd zullen worden en budgetten alsnog nodig zijn. Verwerk verschuivingen naar de lopende begroting (dus van jaar t-1 naar jaar t) direct in de eerstkomende begrotingswijziging voor dat jaar.	De aanbevelingen zullen we in 2015 actief oppakken in het kader van de organisatieontwikkelingen en het versterken van de control en financiële functie.	MID/AFD	Midden	De aanbeveling wordt verwerkt in het plan van aanpak voor de wijzigingen van de begroting 2016. Deze aanbeveling wordt tevens meegenomen in het ontwikkelspoor "doorontwikkeling van P&C" dat in augustus 2015 is gestart.	2016-K4
20 Managementletten interim-controle 2014	Acc	20-1-2015	1.	Waardering PASO en oud BBL gronden: Het uitvoeren van een risicoanalyse gelet op mogelijke bodemsanering met betrekking tot gronden die naar de provincie zijn overgekomen (PASO-gronden en oud BBL-gronden).	We nemen in overweging om in 2015 een risicoanalyse maken voor mogelijke bodemsanering. Het uitvoeren hiervan t.b.v. de jaarrekening 2014 is niet haalbaar	BEL/GOG	Midden	De risicoanalyse wordt op dit moment gerealiseerd. Alle gronden zijn getaxeerd. Taxateurs hebben de gronden geschouwd i.o.v. PNH op bodem risico's. Voor PASO gronden zijn bodem risico's voor overdracht aan PNH in kaart gebracht, voor BBL gronden niet. De BBL-gronden zijn overgedragen door het Rijk in het kader van het Natuurpact. Er was binnen die afspraken geen ruimte om bepaalde percelen wel of niet te accepteren. In tegenstelling tot de PASO-gronden (waar die ruimte er wél was) is daarom geen bodemkundig onderzoek verricht bij verkrijging. Bodemrapporten hebben een beperkte geldigheidsduur. Om die reden wordt bodemonderzoek uitgevoerd op het moment dat dat nodig is voor inrichting of vervreemding van een perceel.	Afgerond
21 Managementletten interim-controle 2014	Acc	20-1-2015	2.	VIC: Wij adviseren ter versterking van de interne beheersing per proces een risico-controlmatrix op te stellen waarmee in één oogopslag een beeld van de belangrijkste risico's per proces en de hieraan gekoppelde beheersingsmaatregelen zichtbaar is.	Dit wordt in de loop van 2015 opgepakt als verdere uitwerking van de systematische aanpak van risicomanagement.	AD/CC	Laag	Dit wordt in de loop van 2015 opgepakt als verdere uitwerking van de systematische aanpak van risicomanagement.	2015-K4
22 Managementletten interim-controle 2014	Acc	20-1-2015	3.	VIC: Wij adviseren u om in de interne rapportages altijd een duidelijk onderscheid te maken tussen bevindingen omtrent financiële onrechtmatigheden en bevindingen omtrent onzorgvuldigheden en ook de terugkoppeling met de directie en herstelacties (indien nodig) te benoemen.	Deze aanbeveling nemen wij over.	AD/CC	Laag	Dit wordt in de tussentijdse rapportage VIC 2015 gerealiseerd.	2015-K3

Auditopvolging								Aantal openstaande acties		35
Openstaande aanbevelingen uit bestuurlijke rapporten								Bijgewerkt op:		22-sep-15
Onderzoek	Auteur	Datum vaststelling	Nr.	Aanbeveling = Actie	Reactie	Directie Sector	Bruto risico	Voortgang 1-sep15		Nieuwe deadline
23	Archiefinspectie	Provinciearchivaris	21-4-2015	1.1	Stel op directieniveau een concern informatiebeleid en bijbehorend plan van aanpak vast, waarin de op de Archiefwet gebaseerde maatregelen, nodig voor het bewaren van digitaal archief, ook op langere termijn worden beschreven en stuur actief op de implementatie en permanent goede toepassing ervan. Ga pas over op volledig digitaal archiveren als alle randvoorwaarden daarvoor zijn vervuld, zoals dat uit de auditresultaten in bijlage 3 blijkt.	Momenteel bevindt de organisatie zich in een 'hybride' overgangsfase waarin dossiers zowel digitaal als papier worden gevormd. Om de risico's adequaat te beheersen is er voor gekozen om de overgang van papier naar digitaal gefaseerd over de periode van een aantal jaren te laten verlopen. In de eerste fase van deze overgang (2012-2014) zijn zowel papieren als digitale dossiers gevormd. In 2014 heeft ons College de tweede fase ingeluid waarbij archiefbescheiden met een bewaartermijn tot 10 jaar enkel nog in digitale opmaak worden bewaard (2014-2016). Volgens planning zullen we eind 2016 overgaan naar de derde en tevens laatste fase waarin archieven volledig digitaal worden gevormd (2016 ev.). Alvorens deze stap te zetten zullen we de provinciearchivaris verzoeken te beoordelen of de hiertoe vereiste randvoorwaarden zijn vervuld.	MID/DIV	Laag	Het concern informatiebeleid zal naar verwachting eind 2015 worden vastgesteld. Op basis van dit beleid zal een plan van aanpak worden opgesteld voor volledig digitale archivering (Q2 2016). In dit plan van aanpak zullen alle randvoorwaarden zoals omschreven in de audit aan bod komen.	2016-K2
24	Archiefinspectie	Provinciearchivaris	21-4-2015	1.2	Voer concernbreed een kwaliteitssysteem in waarbij procedures en maatregelen rond het digitale archiveren worden beschreven en geaudit, waarbij alle rollen worden belegd en ingevuld door voldoende medewerkers met voldoende kennis en competenties en waarbij alle digitale dossiers systematisch worden gecontroleerd op volledigheid en kwaliteit.	De provinciearchivaris concludeert dat de directies B&U en SVT reeds beschikken over een kwaliteitssysteem en zij passen dit in de praktijk ook toe (conclusie 2.5.2). Wij zullen dit systeem in 2015 uitbouwen zodat er ultimo 2015 een concernbreed kwaliteitssysteem functioneert zoals voorgeschreven in artikel 16 van de Archiefregeling.	MID/DIV	Laag	De voorbereidingen voor opzet van het concernbrede kwaliteitssysteem zijn opgestart. Daarnaast wordt in interprovinciaal verband, en in samenspraak met de gemeenten en waterschappen gewerkt aan een handreiking voor een kwaliteitssysteem dat invulling geeft aan artikel 16 van de Archiefregeling. Naar verwachting zal het concernbrede kwaliteitssysteem ultimo 2016 volledig geïmplementeerd zijn.	2016-K4
25	Archiefinspectie	Provinciearchivaris	21-4-2015	2.1	Sla digitale documenten en informatie in samenhang met elkaar op, in de juiste context, zonder gegevensverlies, voorzien van standaardomschrijvingen en metadata volgens een schema, ten behoeve van de vindbaarheid van documenten en informatie conform wet- en regelgeving.	De provinciearchivaris constateert dat de archieven op belangrijke onderdelen nog niet op orde zijn. Deze constatering betreft in het bijzonder de archieven van de directies Beleid en Middelen; de dossiers van de directies SVT en B&U zijn naar het oordeel van de archivaris vrijwel op orde. Om dit vraagstuk aan te pakken is de directie Beleid in 2014 het project 'Verbetering beleidsarchief provincie Noord-Holland' gestart. Doel van dit project is om de te bewaren beleidsdossiers over de periode 2006-2012 te completeren. Recent zijn in een eerste pilot de dossiers rond het onderwerp 'Jeugdzorg' gecompleteerd. Op basis van de uit de pilot verkregen inzichten zullen we een plan van aanpak opstellen voor het vervolg. Dit plan van aanpak – dat zich ook uitstrekt over de dossiers van de directie Middelen - wordt in het derde kwartaal 2015 opgeleverd.	MID/DIV	Midden	Het plan van aanpak voor 'Verbetering beleidsarchief' wordt op korte termijn vastgesteld. Ook voor verbetering van de dossiers van de directie Concernzaken zal op korte termijn een plan van aanpak worden opgeleverd.	2015-K4
26	Archiefinspectie	Provinciearchivaris	21-4-2015	2.2	Voer het verbeterprogramma rond Verseon volledig uit, zorg dat het gebruikersvriendelijker wordt, beter presteert, beter aansluit op de werkprocessen en werkwijze bij de directies en intensiver de sturing op het verplichte gebruik ervan voor de opslag en het beheer van (op basis van de Archiefwet c.a. relevante) documenten.	Het huidige verbeterprogramma rond Verseon is nagenoeg uitgevoerd. In de tweede helft van dit jaar zullen we opnieuw gebruikerswensen inventariseren en hier een nieuw verbeterprogramma aan verbinden. Het gebruik van Verseon als zodanig staat niet ter discussie. In het nieuwe verbeterprogramma zal wel worden onderzocht hoe de gebruikersacceptatie kan worden versterkt en hoe we dat kunnen faciliteren.	MID/DIV	Laag	De gebruikerswensen zijn inmiddels geïnventariseerd en geprioriteerd en zullen hun beslag krijgen in een nieuw verbeterprogramma. In de tweede helft 2015 is tevens een onderzoek gestart naar de strategische herijking van ons Document Management Systeem (DMS). Uit de herijking zal blijken of Verseon zal worden vervangen of niet. Zo lang Verseon gebruikt wordt zal ook het verbeterprogramma worden uitgevoerd.	2016-K4
27	Archiefinspectie	Provinciearchivaris	21-4-2015	2.3	Stel een compleet en samenhangend overzicht van alle digitale en papieren archief in de organisatie op, inclusief alle systemen buiten Verseon waarin archiefwaardige bescheiden worden opgeslagen en stel daar beheermaatregelen voor op.	Deze aanbeveling zal worden overgenomen.	MID/ICTR	Midden	Er wordt een applicatielandschap opgesteld, daarnaast is een risico inventarisatie voorzien voor 2016. Aansluitend zullen dan beheerafspraken met de eigenaren worden gemaakt. Een nog te werven Informatiemanager DIV zal hierin een grote rol spelen.	2016-K2
28	Archiefinspectie	Provinciearchivaris	21-4-2015	2.4	Blijf van de nog niet vervangen archiefbescheiden papieren dossiers vormen, omdat langdurige bewaring in digitale vorm zonder gegevensverlies nog niet is verzekerd. Dit gebeurt niet bij de chronologische ordening in dagdozen die per 2015 is ingezet.	Deze aanbeveling nemen wij over.	MID/DIV	Laag	Het vormen van papieren dossiers blijft standaard onderdeel van de werkwijze, het is 'going concern'. Daarmee wordt de aanbeveling als afgerond beschouwd.	Afgerond
29	Archiefinspectie	Provinciearchivaris	21-4-2015	2.5	Onderzoek bij externe plaatsing van analoog archief standaard of de betreffende ruimten voldoen aan de relevante wettelijke eisen en goed worden beheerd.	Deze aanbeveling nemen wij over.	MID/DIV	Midden	De aanbeveling zal worden opgenomen in het Handboek werkprocessen Semi Statisch Archief (SSA). Deze zal eind 2015 in gewijzigde vorm worden vastgesteld.	2015-K4

Auditopvolging								Aantal openstaande acties	35
Openstaande aanbevelingen uit bestuurlijke rapporten								Bijgewerkt op:	22-sep-15
Onderzoek	Auteur	Datum vaststelling	Nr.	Aanbeveling = Actie	Reactie	Directie Sector	Bruto risico	Voortgang 1-sep15	Nieuwe deadline
30 Archiefinspectie	Provinciearchivaris	21-4-2015	3.1	Zorg ervoor dat de infrastructuur, het beheer en de beveiliging van ICT erop gericht zijn digitaal archief ook op langere termijn integraal en authentiek te bewaren, zonder gegevensverlies en waarbij de risico's op calamiteiten en inzage door onbevoegden worden uitgesloten. Dit door middel van een risicoanalyse op vooral het digitale archiefsysteem en het vaststellen van een beveiligingsplan en een back-up-, calamiteiten- en herstelplan. Zorg voor het regulier extern toetsen van de genomen maatregelen op effectiviteit en het vastleggen van het functioneel beheer, applicatiebeheer en technisch beheer van het archiefsysteem, in samenspraak met de leverancier. Zorg daarbij voor een goed beveiligde serverruimte, in samenspraak met de leverancier.	In 2012 en in 2014 heeft een audit op het digitaal informatiebeheer plaatsgevonden (zie bijlage 3 van de rapportage). Die audit geeft inzicht in de maatregelen die de provincie moet treffen alvorens volledig digitaal gearchiveerd kan worden. In het vierde kwartaal 2015 zullen we een plan van aanpak voor uitvoering van de aanbevelingen opstellen.	MID/DIV	Hoog	Momenteel loopt er een pilot E-depot, waarin onderzocht wordt in hoeverre we als provincie al toegerust zijn om digitaal archief over te brengen naar de duurzame digitale omgeving van een E-depot. De resultaten van deze pilot worden meegenomen in het plan van aanpak digitale archivering welke in Q2 2016 opgeleverd zal worden. Dit plan van aanpak zal tevens een nadere inschatting bevatten wanneer de provincie in staat is om adequaat digitaal te archiveren.	2016-K2
31 Uitkomsten controle jaarrekening 2014	Acc	22-6-2015	1.	Voor 2015 adviseren wij de provincie om ook zelf inzicht te verkrijgen in alle door RVO namens de provincie afgegeven beschikkingen en hieromtrent nadere afspraken te maken over de verantwoordingsinformatie vanuit RVO en de accountantscontrole hierop.	In overleg met RVO, het IPO en de accountant zal worden overlegd hoe hieraan invulling kan worden gegeven.	BEL/NRL	Midden	RVO voert enkele subsidieregelingen voor het (agrarisch) natuurbeheer uit, in opdracht van de provincie. Wij hebben in het afgelopen jaar de opdrachtgevers-opdrachtnemersrelatie met RVO verder geprofessionaliseerd. Een overzicht van de subsidiebeschikkingen die RVO heeft afgegeven, inclusief het (financiële) volume ervan, kunnen wij op elk gewenst moment bij RVO opvragen. Daarnaast zijn wij enkele taken die RVO voorheen uitvoerde, binnen de eigen organisatie aan het beleggen. Zo is de uitvoering van de SKNL-regeling (functiewijzingen van landbouwgronden) inmiddels 'inbesteed'. De SVNL-regeling (natuurbeheer) wordt de komende jaren vereenvoudigd, waardoor het aantal subsidiebeschikkingen daalt (lump sum-benadering en agrarisch collectieven).	Afgerond
32 Uitkomsten controle jaarrekening 2014	Acc	22-6-2015	2.	Wij benadrukken het belang om de resultaten van de SADC nauwgezet te monitoren. Hierbij is het inzicht in de ontwikkeling van de verwachte nettocontante waarde van de onderliggende grondexploitaties een voorwaarde om deze toets goed uit te kunnen voeren.	Met SADC en de andere aandeelhouders wordt sinds eind 2014 reeds intensief gesproken over de parameters en de verwachtingen in de diverse onderliggende exploitaties.	BEL/ELT	Hoog	Na afloop van de nieuwe Economische Agenda 2012-2015 wordt het beleidsplan geëvalueerd. In GS is een visie voor SADC vastgesteld, deze wordt ingebracht in een apart overleg met de aandeelhouders. De visie geeft ook handvatten voor waar GS willen sturen in het bedrijfsplan van SADC en zou ook voor alle deelnemingen kunnen gelden. Voorstel actie afvoeren.	Afgerond
33 Uitkomsten controle jaarrekening 2014	Acc	22-6-2015	3.	Wij adviseren de provincie ten aanzien van de grondposities het vastgoedbeleid te actualiseren waarin kaderstelling en doelstellingen ten aanzien van grondontwikkeling dan wel verkoop, beheer en waardering nader worden vastgelegd.	Wij gaan onderzoeken welke actualisatie nodig is en zullen zo nodig deze actualisatie uitvoeren.	BEL/GOG	Midden	In september wordt een voorstel aan PS aangeboden waarin het vervolgtraject wordt beschreven.	2015-K3
34 Uitkomsten controle jaarrekening 2014	Acc	22-6-2015	4.	Wij constateren dat geen sprake is van één gecentraliseerde juridische risicorapportage die periodiek wordt bijgewerkt. Hierover hebben wij ook in onze managementletter gerapporteerd. Verantwoording vindt nu vanuit verschillende bronnen plaats binnen de reguliere P&C cyclus. Wij adviseren om een periodieke rapportage uit te brengen, waarin de belangrijkste juridische zaken kort worden toegelicht inclusief een inschatting van de kans en impact en de ontwikkeling middels deze rapportage in de tijd te volgen. Een vertaling van kans en impact dient een vast onderdeel uit te maken van het afsluitingsproces.	De risicorapportage zoals wij die maken is een gecentraliseerde rapportage, die kans en impact bevat en twee maal per jaar (bij de jaarstukken en bij de begroting) wordt geactualiseerd. De rapportage bevat een hoofdstuk juridische risico's, waarin de belangrijkste juridische zaken worden toegelicht. Wij zien niet de meerwaarde van een separate rapportage buiten de P&C cyclus om.	MID/JD	Midden	Op dit moment maakt de provincie NH twee maal per jaar een centrale rapportage over de risico's die de provincie loopt Deze rapportage is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risico's van de begroting en jaarrekening. Deze rapportage bevat voor de daarin opgenomen risico's ook een inschatting van kans en impact. Deze paragraaf wordt gebruikt om ook centraal de belangrijkste juridische zaken te rapporteren. Om de volledigheid van dit overzicht te borgen is een nieuw werkproces geïmplementeerd waarin de sector JD een overzicht geeft van gerechtelijke procedures waarbij de provincie partij is. Deze lijst wordt voor de inschatting van de omvang van het risico, kans en impact expliciet neergelegd bij de rapporterende dienstonderdelen.	Afgerond
35 Uitkomsten controle jaarrekening 2014	Acc	22-6-2015	5.	Wij adviseren de provincie om de onderbouwing van de voorziening pensioenen GS jaarlijks actueel te laten toetsen.	Deze aanbeveling is al opgevolgd en PS is hierover per brief van 23 januari 2015 geïnformeerd.	MID/PD	Laag	Deze aanbeveling kan gezien de reactie in de voortgang van maart jl. worden afgevoerd.	Afgerond

Notitie

Uw contactpersoon

J.M. Bierhuizen

AD

Doorkiesnummer 023-514 4046

bierhuizenj@noord-holland.nl

Betreft: Auditopvolging per 1 september 2015

18 september 2015

1/4

Auditopvolging is een instrument om naar aanleiding van bevindingen en aanbevelingen van de accountant, de Randstedelijke Rekenkamer en Concerncontrol verbeteringen systematisch door te voeren. Het dient tevens als sturings- en verantwoordingsinstrument van het management naar het provinciaal bestuur. Per halfjaar wordt via de auditstuurgroep gerapporteerd aan GS en PS.

Een procedurele verandering ten opzichte van voorgaande rapportages betreft het moment waarop aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer op de opvolgingslijst worden geplaatst. In het verleden was de publicatiedatum van het rapport door de Rekenkamer leidend, maar aangezien Provinciale Staten zich op dat moment nog niet hebben uitgesproken over de op te volgen aanbevelingen zullen de op te volgen aanbevelingen voortaan na behandeling in PS op de lijst geplaatst worden.

Deze notitie is gebaseerd op de door de directies aangegeven voortgang. Concerncontrol heeft de aangegeven voortgang op plausibiliteit beoordeeld en heeft deelwaarnemingen op afgeronde acties uitgevoerd. De rapportage laat zien dat voor het eerst in anderhalf jaar er meer aanbevelingen bij zijn gekomen dan dat er afgerond zijn. Dat wordt vooral veroorzaakt door een lager aantal afgeronde aanbevelingen. Waar in de vorige rapportage 30 acties afgerond waren, zijn dat er in deze periode slechts 8.

Concerncontrol constateert derhalve dat de organisatie de positieve lijn uit de vorige rapportages niet vast heeft weten te houden. Het afronden van aanbevelingen lijkt te stagneren. Gelet op het grote aantal aanbevelingen dat conform de planning in het komend half jaar afgerond dient te worden, adviseert concerncontrol de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten houden.

Daarnaast zal in de volgende rapportage ook specifiek aandacht besteed worden aan de aard van de aanbevelingen. Sommigen zijn dermate generiek van aard dat ze nooit volledig afgerond kunnen

worden. Voor dergelijke aanbevelingen zal gekeken worden in hoeverre zij in processen geborgd kunnen worden.

Deze notitie is een weergave van de status van de bestuurlijke aanbevelingen per 1 september 2015. In de bijlage staat een overzicht van de voortgang op alle aanbevelingen.

Hieronder staat in een tabel het verloop van de bestuurlijke acties weergegeven. In de drie rechtse kolommen zijn de aantallen uitgesplitst naar Randstedelijke Rekenkamer (RR), accountant (AC) en Concerncontrol (CC).

Verloopstaat

Omschrijving	Aantal	RR	AC	CC
(a) Openstaande acties per 1 maart 2015	22	6	4	12
(b) Nieuwe acties tot 1 september 2015	13	0	5	8
(c) Acties die geen verdere bestuurlijke aandacht vragen	-	-	-	-
Totaal aantal acties waarover dit memo rapporteert	35	6	9	20
(d) Acties die niet zijn overgenomen ¹ afgelopen periode	-	-	-	-
(e) Afgeronde acties afgelopen periode	8	1	5	2
(f) Openstaande acties per 1 september 2015	27	5	4	18

Het aantal openstaande acties is toegenomen van 22 per 1 maart naar 27 per 1 september 2015. Het aantal nieuwe aanbevelingen is met 13 stuks niet bovengemiddeld, maar het relatief lage aantal afgeronde aanbevelingen (8 stuks) leidt tot een toename van openstaande aanbevelingen met 23%. Dat is deels te verklaren door het feit dat een substantieel deel van openstaande aanbevelingen een deadline heeft in het derde of vierde kwartaal van 2015. We verwachten dan ook nog dit jaar 12 van de 27 openstaande aanbevelingen af te ronden.

Wat opvalt is dat de toename van openstaande aanbevelingen, uitgesplitst naar auteur, volledig wordt verklaard door de aanbevelingen uit rapporten van concerncontrol. De rekenkamer heeft in deze rapportageperiode geen nieuwe rapporten uitgebracht en de aanbevelingen van de accountant worden op een enkele uitzondering na voortvarend opgepakt. De aanbevelingen van concerncontrol daarentegen lopen op in aantal en ouderdom. Onderstaande tabel laat zien hoe de toename van aanbevelingen verdeeld is per auteur.

Omschrijving	Aantal	RR	AC	CC
Openstaande aanbevelingen per 1 maart 2015	22	6	4	12

¹ 'Niet overgenomen' wil zeggen dat GS in hun reactie op het onderliggende rapport aangeven niet de intentie te hebben betreffende actie uit te zullen voeren.

Openstaand aanbevelingen per 1 september 2015	27	5	4	18
Toename	23%	-17%	0%	50%

In de hierna volgende tabel staan de aantallen openstaande acties, waarbij het bruto risico is afgezet tegen of er sprake is van een externe afhankelijkheid om de actie te kunnen afronden. Concern Control heeft een inschatting opgenomen van het relatief bruto risico voor de provincie Noord-Holland wanneer de aanbeveling helemaal niet zou worden uitgevoerd. Om het relatieve bruto risico te bepalen zijn alle openstaande aanbevelingen onderling met elkaar vergeleken en is op basis van de bij concerncontrol bekende gegevens een inschatting gemaakt van de mate waarin een risico zich voor zou kunnen doen en het gevolg van dat risico. Bij impact wordt onder meer gekeken naar financieel gevolg, gevolg voor doelrealisatie en politiek bestuurlijk gevolg (imago schade). Rood, geel en wit betekenen respectievelijk een relatief hoog, midden of laag bruto risico. Alle actiepunten zijn belangrijk in de zin dat eerder GS of de directie of een directeur hebben besloten om de aanbeveling op te volgen. Kans (de mate waarin een risico zich voor zou kunnen doen) wordt mede bepaald door het aantal keren dat een aanbeveling is doorgeschoven.

Afhankelijkheid	Risico relatief hoog	Risico relatief midden	Risico relatief laag	Totaal
Externe afhankelijkheid	1	1	1	3
Geen externe afhankelijkheid	4	11	9	24
Totaal	5	12	10	27

Er is in drie gevallen sprake van een externe afhankelijkheid om de actie te kunnen afronden.

In de hierna volgende tabel staan de aantallen acties, waarbij het bruto risico is afgezet tegen de status. Indien de actie open staat, is de mate waarin de deadline is gewijzigd, weergegeven.

Status	Risico relatief hoog	Risico relatief midden	Risico relatief laag	Totaal
Deadline meerdere keren gewijzigd	2	2	1	5
Deadline eenmaal gewijzigd	2	1	1	4
Deadline niet gewijzigd	1	9	8	18
Afgerond	2	4	2	8
Totaal	7	16	12	35

Het aantal aanbevelingen waarvoor de deadline meerdere malen is gewijzigd is gestegen van 3 naar 5. Voor één derde van de openstaande aanbevelingen geldt dat de deadline eens of meer verschoven is.